

Michał Wójcik

Sekretarz Stanu

DWMPC-VII-072-1/15

UNP: 170530-00718

BIURO RZECZNIKA
PRAW OBYWATELSKICH

WPL. 2017-06-12

ZAL. .... NR .....

RPW/34511/2017 P
Data: 2017-06-12

Pan
Adam Bodnar
Rzecznik Praw Obywatelskich

Pan
Marek Michałak
Rzecznik Praw Dziecka

SZANOWANI PANOWIE RZECZNIKACH,

Do sygnatur: IV.7022.31.2016. MK i ZSS.422.30.2016.SK

W odpowiedzi na pismo Panów Rzeczników z dnia 3.08.2016 r. zawierające zapytanie o działania Ministerstwa Sprawiedliwości w kwestii zwiększenia skuteczności egzekucji alimentów należnych wierzycielom zamieszkałym w Polsce od dłużników zamieszkałych we Włoszech uprzejmie informuję, co następuje:

1. Rząd Rzeczypospolitej Polskiej, składając oświadczenia dotyczące stosowania kolejno Konwencji o dochodzeniu roszczeń alimentacyjnych za granicą sporządzonej w Nowym Jorku dnia 20.06.1956 r. (Dz. U. PRL z 1961 r. Nr 17, poz. 87), Konwencji o międzynarodowym dochodzeniu świadczeń na rzecz dzieci oraz innych form alimentów rodzinnych sporządzonej w Hadze dnia 23.11.2007 r. (Dz. Urz. UE L 192, s. 51) oraz Rozporządzenia Rady (WE) nr 4/2009 z dnia 18.12.2008 r. w sprawie jurysdykcji, prawa właściwego, uznawania i wykonywania orzeczeń oraz współpracy w zakresie zobowiązań alimentacyjnych (Dz. Urz. UE L 7 z 2009 r., str. 1), za każdym razem rozdzielał funkcje Ministerstwa Sprawiedliwości jako organu przyjmującego zagraniczne wnioski o egzekucję alimentów - kierowane do polskich sądów i komorników oraz sądów okręgowych - którym powierzono obowiązki związane ze sporządzaniem, przekazywaniem za granicę

i monitorowaniem wniosków pochodzących od wierzycieli alimentacyjnych mających miejsce zamieszkania w Polsce. Tryb postępowania sądów okręgowych w tym zakresie został dodatkowo unormowany w §§ 55-56 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28.01.2002 r. w sprawie szczegółowych czynności sądów w sprawach z zakresu międzynarodowego postępowania cywilnego oraz karnego w stosunkach międzynarodowych (t.j. Dz. U. z 2014 r. poz. 1657). Rozdzielenie funkcji organów centralnych ma ten skutek, że Ministerstwo Sprawiedliwości gromadząc informacje o trudnościach, na jakie napotykają polscy wierzyciele alimentacyjni we Włoszech musi zwracać się do sądów okręgowych o ich dostarczenie, chyba że sądy lub wierzyciele przekazują te informacje bezpośrednio do Ministerstwa z wnioskami o podjęcie interwencji we włoskim organie centralnym.

Podkreślenia wymaga, że postępowanie egzekucyjne w zakresie alimentów podlega prawu państwa wykonania orzeczenia lub ugody. Właściwym prawem do prowadzenia egzekucji w przypadku złożenia wniosku o wszczęcie egzekucji we Włoszech jest prawo włoskie. Zgodnie zatem z tym prawem skuteczność postępowania egzekucyjnego w dużym stopniu zależy od posiadanego przez dłużnika majątku, do którego można skierować egzekucję.

2. Od wielu lat przedstawiciele Departamentu Współpracy Międzynarodowej i Praw Człowieka (DWMPC) Ministerstwa Sprawiedliwości podejmują regularne interwencje w sprawach egzekucji alimentów we włoskim organie centralnym wyznaczonym na potrzeby wymienionych powyżej aktów prawa, tj.: Departamencie do spraw Małoletnich, Ministerstwa Sprawiedliwości Republiki Włoskiej. Przybierały one różną formę. Najczęściej były to rozmowy telefoniczne z przedstawicielami włoskiego organu centralnego lub wymiana z nimi korespondencji emailowej. W ostatnich latach przedstawiciele DWMPC wielokrotnie spotykali się z przedstawicielami włoskiego organu centralnego przy różnych okazjach, np.: w ramach cyklicznych spotkań organizowanych przez Europejską Sieć Sądową w Sprawach Cywilnych i Handlowych (EJN), w trakcie których stronie włoskiej przedstawiano konkretne sprawy, w których egzekucja alimentów od włoskich dłużników była nieskuteczna.

Według przedstawicieli włoskiego organu centralnego brak skutecznej egzekucji alimentów miał wynikać z trudności w ujawnieniu miejsc pobytu dłużników i źródeł ich utrzymania, zatrudnienie dłużników w tzw. szarej strefie, korupcji włoskich organów, zawieszania postępowań egzekucyjnych do czasu rozpoznania powództw o obniżenie lub uchylenie alimentów, kwestionowania ojcostwa dłużników względem ich dzieci, itp.

3. W dniu 21.06.2016 r. w Brukseli doszło do kolejnego spotkania w ramach EJN przedstawicieli DWMPC z przedstawicielami włoskiego organu centralnego. Stronie włoskiej przedstawiono wykaz spraw problemowych zgłoszonych przez sądy okręgowe lub polskich wierzycieli alimentacyjnych oraz poruszono kwestię odmowy wszczęcia postępowania egzekucyjnego w przypadku zaległości alimentacyjnych w wysokości kilku tysięcy złotych. Przedstawiciele strony włoskiej wyrazili ubolewanie z powodu arbitralnego odrzucania przez organy włoskie wniosków polskich wierzycieli dochodzących kwoty do 1000 euro, tłumacząc to brakami kadrowymi, trudnościami w uzyskaniu pomocy prawnej ze strony włoskich prawników lub tłumaczy przysięgłych w sprawach o niskiej wartości sporu oraz potrzebą ochrony dłużników alimentacyjnych przed ponoszeniem niewspółmiernie wysokich kosztów egzekucji w stosunku do wysokości egzekwowanych świadczeń. Ponadto powołano się na obowiązujące we Włoszech przepisy prawa chroniące zarobki dłużnika do wysokości 11.000 euro rocznie od egzekucji.

4. W dniu 20.04.2017 r. na Malcie miało miejsce następne spotkanie przedstawicieli DWMPC z przedstawicielami włoskiego organu centralnego. Również i tym razem spotkanie odbyło się w ramach funkcjonowania EJN. Stronie włoskiej przedstawiono problem nadal trwającej bezskuteczności postępowań egzekucyjnych prowadzonych na terytorium Włoch we wcześniej przedstawionych sprawach oraz w kolejnych 33 sprawach zgłoszonych przez sądy okręgowe krótko przed datą spotkania. Tym razem wśród głównych zarzutów Ministerstwo podnosiło częsty brak informacji włoskiego organu centralnego o działaniach w celu realizacji orzeczeń alimentacyjnych oraz przewlekłość postępowań w tych sprawach. Wymieniony organ włoski przekonywał, że pojawiające się problemy komunikacyjne były w dużej mierze skutkiem jego reorganizacji oraz zmiany jego adresu e-mailowego. Strona włoska zapewniła o woli poprawy dotychczasowej współpracy ze stroną polską przy egzekucji alimentów na rzecz polskich wierzycieli.

Po tym spotkaniu włoskie Ministerstwo Sprawiedliwości przekazało do DWMPC informacje odnośnie do biegu 25 spraw prowadzonych na podstawie wniosków wierzycieli zamieszkałych w Polsce.

5. Problemy związane ze skutecznym egzekwowaniem alimentów od włoskich dłużników zostały również poruszone w rozmowie przedstawiciela DWMPC z przedstawicielami włoskiego organu centralnego w trakcie konferencji zorganizowanej przez czeski organ centralny, jaka miała miejsce w dniach 15-17.05.2017 r. w Brnie. Po

zakończeniu konferencji włoski organ centralny przesłał do DWMPC odpowiedzi o czynnościach podjętych przez włoskie władze w kolejnych 5 sprawach zgłoszonych przez sądy okręgowe przed spotkaniem na Malcie.

6. W ostatnim czasie nastąpiła zmiana w kierownictwie włoskiego organu centralnego. Widoczna jest także zmiana podejścia jego przedstawicieli do postulatów strony polskiej w przedmiocie ściągłości alimentów zasądzonych na rzecz wierzycieli zamieszkałych w Polsce. Na poprawę współpracy w tym zakresie niewątpliwie wpływ miała determinacja polskiego organu centralnego stanowczo i przy różnych okazjach domagającego się od włoskiego organu centralnego wykonania zobowiązań przyjętych przez Republikę Włoską.

Aktualnie Ministerstwo Sprawiedliwości analizuje odpowiedzi strony włoskiej i sukcesywnie przekazuje je do właściwych sądów okręgowych. W zależności od wyników tych analiz Ministerstwo Sprawiedliwości podejmie dalsze działania interwencyjne we włoskim organie centralnym w celu poprawy ściągłości alimentów od osób zobowiązanych do alimentacji mających miejsce zamieszkania na terytorium Włoch na rzecz wierzycieli zamieszkałych w Polsce.

2 WURZAMI SZACUNKI

SEKRETARZ STANU
w Ministerstwie Sprawiedliwości
Michał Wójcik

MINISTERSTWO SPRAWIEDLIWOŚCI
Al. Ujazdowskie 11
skr. poczt. 33
00-850 Warszawa

DWMPG-XII-072-1/15

BIURO RZECZNIKA
PRAW OBYWATELSKICH

WPL. 2017 -06- 12

ZAL. .... NR .....

RPO